ל) [יבמות קו. גיטין פא:],
ל) יבמות קט:, ג) [קדושין
ה.], ד) רש"ל ומהרש"א לא נרסו דרבנו וכ"ה בנ"י כ"י. ד"ה בההיא],

הגהות הב״ח

(A) תום' ד"ה ושמואל וכו' ותלא הלזו משום אחות: ל"ס בא"ד מדרבנן דר"ל (3)

מוסף רש"י

. דאי אתמר בההיא. גבי קטנה שלא מיאנה, קאמר בההיא דאסיק אדעתיה לבעול לשם קדושין משגדלה, משום קרושן דליכא תנאה. אין פסול קדושין הראשונים משום תנאי אלא משום קטנות, ואדם יודע שאין קידושין הראשונים כלום וחזר ובעל לשם קידושין, אבל בהא ראיכא תנאה אימא ואדעתא דתנאי בעיל, כסבור שאין עליה נדרים דתנאי מנאי שנ מנאי שנ (יבמות קי.).

לא סימא. קסבר רב אחולי לתנאיה וכתובה בעי למיתב לה אם לא תימא שעמא דרב ביון דבנסה סתם אחולי אחליה לתנאיה. מגרשה: אלא טעמא דרב. לענין גט דקסבר אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות ובעל לשם קידושין ואפי' ימלא עליה נדרים אבל לענין ממונא בתנאיה קאי שאם ימצא עליה נדרים חצא בלא

כתובה: קטנה. יתומה: שלא מיאנה. בקטנותה: והגדילה. ובא עליה ואח"כ מיאנה ועמדה וניסת: אין לריכה גע משני. דכי גדלה בא עליה לשם קדושין דיודע הוא שאין קידושי קטנה כלום: לריכה גט משני. דכל הבועל על דעת קדושין הראשונים בועל. ואע"ג דמודה שמואל שאסורה לשני דמשנה שלמה היא (נדה דף נב.) דאין הבת ממאנת משהביאה שתי שערות גט מיהא בעיא מיניה דהא דאמרי רבנן גדולה לא ממאנת מדרבנן הוא ורב סבר דאורייתא היא משום דכי בעיל משתגדיל לשם קדושין בעיל: דליכא תנאה. והכל יודעין שאין במעשה קטנה כלום וגמר ובעל לשם קדושין: דחיכח סנחה. וסבר הוא שתקיים תנאה דהואיל ומינסבא ליה אין עליה נדר ולא מסיק אדעתיה לבעול לשם קידושין דאינו

חפץ בנדרנית: מחי לחו קידשה כו". וסיפה ארישא קאי וקאמר כתובה נמי לא פליגי אלא משום דסברי דליכא למיגור דמידע ידעי הוא דלא בעיא דלענין ממונא לא אחיל תנאי אבל גיטא בעיא דלשם קדושין בעל דאי משתכח עלה נדרים לא תהא בעילתו זנות כרב: 63

חפץ באשה נדרנית: בהא קאמר שמואל. דכיון דאתני אתנאי סמיך דאינו תנאי בנשואין אלמא סבר שמואל דאין תנאי בנשואין דבית הלל

לא תימא מעמיה דרב כיון שכנסה סתם אחולי אחליה לתנאיה אלא מעמא דרב לפי ישאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות הא פֿליגי בה חדא זימנא יידאתמר קטנה שלא מיאנה והגדילה עמדה ונישאת רב אמר אין צריכה גם משני ושמואל אמר "צריכה גם משני צריכא דאי אתמר בההיא בההיא קאמר רב משום דליכא תנאה אבל בהא דאיכא תנאה אימא מודי ליה לשמואל ואי אתמר בהא בהא קאמר שמואל אבל בהך אימא מודי ליה לרב צריכא תגן כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה כתובה הוא דלא בעיא הא גיטא בעיא מאי לאו קידשה על תנאי וכנסה סתם תיובתא דשמואל 25

אמרת נשואה תמאן אתי למימר יש דנשואי קטנה דרבנן נינהו אבל הא מודו דאין תנאי בנשואין וריב"ן מגיה התם אמר רב יהודה אמר רב ואומר ר"י שלא הועיל כלום לרבה דאמר לקמן דבטעות אשה אחת דברי הכל אינה לריכה גט

פי׳ בקונטרס ויהא לה כתובה וקשה לרבינו ילחק דא״כ מאי

מצי לאוקומי מתניתין בשלא בעל

והכא בבעל קאמר דאחולי אחיל

לתנאיה ורבינו ילחק פי' לא תימא

טעמא דרב כיון דכנסה אע"ג דלא

בעל אחליה לתנאיה ותהא לריכה גט

ומיהו כתובה ודאי לית לה כדתנן

במתני' אלא טעמא דרב משום דאין

אדם בועל בעילתו בעילת זנות

ופליגה אעולה המר רבי אלעזר

דאמר לקמן דבבעל מודו כולי עלמא

דלריכה גט ולא פליגי רב ושמואל

אלא בשלא בעל וא״ת דהכא משמע

דלשמואל אדם בועל בעילת זנות

ויש תנאי בנשואין וקשה דביבמות

בפרק ב"ש (דף קז. ושם) תנן ב"ש

אומרים אין ממאנין אלא ארוסות

ואמרינן בגמרא אמר רב יהודה אמר שמואל מאי טעמא דבית

שמאי לפי שאין תנאי בנשואין ואי

קאמר לא תימא פשיטא דלא מלי למימר הכי דהא תנן בהדיא

במתני׳ כנסה סתם תלא בלא כתובה ונראה דלאו פירכא היא דהוה

אלמא לרב נמי יש תנאי בנשואין ועוד דהתם פריך נכנסה לחופה ולא נבעלה מאי איכא למימר ומשני לפי שאין תנאי בחופה וחירץ רבינו יצחק דאביי לא הוה מפרש טעמא דב"ה משום דמידע ידעי כו' אלא משום דיש מנאי בנשואין וסוגיא דהתם כעולא אמר ר"א דאמר לקמן המקדש על תנאי ובעל דברי הכל לריכה הימנו גט דאין תנאי בנשואין ונראה דלריך להגיה אמר רב כריב"ן דאי גרסינן אמר שמואל מקשי ליה מנכנסה לחופה ולא נבעלה דלעולא אמר ר״א בלא בעל סבר שמואל דיש סנאי והא דאמר בשילהי האשה רבה (שם לה:) גבי פלוגמא דרב ושמואל דיבמה הרי היא כאשת איש דקאמר אביי לחד לישנא דשמואל אדרבי ילחק נפחא קאי דמפרש מילתיה דר׳ יוסי משום דאין תנאי בנשואין לא משום דלא מהני תנאה קאמר אלא משום דאין רגילות שיהיו נשואין מתבטלין מחמת תנאי שהיה בהדושין דרגילות הוא או שידע וימנע מלישא או גמרי ומחלי ולא הדרי בשעת נשואין וכן לריך לפרש על כרחין הא דקאמר שמואל התם אינה כאשת איש דבקדושין איירי ובקדושין דכולי עלמא מודו דיש תנאי והרב רבינו חיים מפרש גם ההיא דב"ש בענין זה והכי פירש לפי שאין תנאי בנשואין פירוש אין רגילות שיתבטלו נשואין מחמת שום תנאי ואי אמרת נשואה תמאן אתי למימר יש תנאי בנשואין בתמיה פירוש וכי יעלה על לב אדם לומר שמחמת תנאי נתבטלו הא אין רגילות ומחמת קידושי קטנות נמי לא ידעי אלא יאמרו דאשת איש יוצאה בלא גט ואם חאמר והיכי סלקא דעתין למימר דכנסה בלא בעל דאחולי אחליה לתנאיה וצריכה גט כיון דקידשה על תנאי שאין עליה נדרים והיו עליה נדרים אם כן אינה מקודשת ומה מועיל אפילו ימחול התנאי אח"כ אם לא יחזור ויקדשנה ומיהו אי חופה קונה © ניחא ואפילו את"ל דחופה אינה קונה מצינו למימר דבשעת קידושין היה דעתו לכך שאם יכניסנה לבסוף יהא מחול התנאי: אלא שעשא דרב ששום דאין אדם בו'. צריך לפרש שמחמת כך נתכוין לקדש בבעילה דאם נפרש דאין אדם בועל בעילתו בעילת זנות ולפיכך מחל החנאי וחלו קדושי כסף א"כ מאי פריך והא איפליגו בה חדא זימנא דהתם מקודשת לפי שבעל לשם קידושין והכא

מקודשת מחמת קדושין הראשונים ונראה דלרב אפילו קדשה על תנאי וכנסה על תנאי הואיל ובעל לריכה גט מדמקשה לרבה לקמן מההיא דהריני בועליך על מנת כו' משמע דאי הוו פליגי בטעות אשה אחת הוה ניחא ליה דפליגי בפלוגתא דרב ושמואל אע"פ שהתנה בשעת בעילה ולא עביד תנאי לסתור הקידושין אלא משום כתובה: רדא איפדיגו בה חדא זימגא. תימה והא תרווייהו לריכי דאי אימתר קמייתא הוה אמינא דהא דאמר רב לריכה גט היינו מספק דלא ידענא אי בעל לשם קידושין ואם קידשה אחר דלמא משני נמי הוה אריכה גט ואי איתמר בתרייתא הוה אמינא הא דקאמר שמואל לריכה גט משני היינו מספק ומראשון נמי לריכה גט מדאורייתא דשמא לשם קידושין בעל ואומר ר"י דהכי פריך והא איפליגו בה חדא זימנא ואמאי איפליגו בה בשני מקומות דבחד מהנך הו"מ לאשמועינן והכי ה'"ל למימר קידשה על חנאי ובעל רב אמר לריכה גט מראשון ולא משני ושמואל אמר אינה לריכה גט מראשון אלא משני או בהך בתרייתה לימה והגדילה ועמדה ונישאת רב אמר אינה לריכה גט משני ולריכה גט מראשון ושמואל אמר לריכה גט משני ואינה לריכה גט מראשון מן התורה אבל מדרבנן לריכה:

רשבוואל אמר צריבה גם משני. והא דתנן ביבמות בפרק ב"ש (קט.) גבי מת בעלה של גדולה אמר רבן גמליאל אם מיאנה מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל וחלא (א) משום אחות אשה ומפרש בגמרא דטעמא דרבן גמליאל דהוי ליה כמקדש אחות יבמה דנפטרה יבמה והלכה לה והוי זו שגדלה אללו ובעל כמו שקדשה ולשמואל בסתמא אינו בועל לשם קידושין ל"ל דהתם מפרש בהדיא שבעל לשם קידושין ועוד אומר ר"י דהתם כיון דיבמתו ואשתו שתיהן לפניו אפילו בסתמא בועל לשם קידושין כדי לדחות יבמתו ממנו דבאשתו ניחא ליה מיבמתו ואיסורא לא עביד דר"ג סבר אין זיקה ומיהו קשה דתקשי לשמואל מדרבנן דר"א (ב) כשהחזירה כשהיא קטנה הא גיטא בעיא מאי לאו קדשה על תנאי וכנסה וגדלה אללו דבסחמא בועל לשם קידושין וליכא לאוקמא כשפירש שבועל לשם קידושין דא"כ לא הוי פריך מינה מידי לקמן לרבה אלא על כרחין כשבועל סחם דלא מצינו לאוקמי כשפירש דאם כן היינו החזירה כשהיא גדולה ואומר ר"י דשמואל סבר ליה כר"ש בן יהודה דאמר לקמן אם בעלו לא קנו אי נמי כרבי ישמעאל דאמר לקמן (דף עד.) שמואל משום ר' ישמעאל והיא לא נחפשה כו'. סתם פי׳ דסיפא ארישא [וע' מוס' יבמות קי. ד"ה קפבר]: בההיא קאמר רב דליבא תנאה. ביבמות בפרק ב"ש (דף קי. ושם) מלריך להו איפכא והכי איתא התם דאי איתמר בהא בההיא קאמר רב משום דאיכא תנאה וכיון דבעל אחולי אחליה לתנאיה פירוש משום דאין אדם בועל בעילתו בעילת זנות אית לן למימר דאחליה לתנאיה והיה בדעתו שיחולו קידושי כסף אבל בהא דליכא בעילת זנות שהרי יש שם קידושין דרבנן אימא מודה לשמואל ואין לתמוה על מה שלשם סברא הפוכה דאליבא דר״א דאמר לקמן (דף עד:) המקדש על תנאי ובעל דברי הכל לריכה הימנו גע אית לן למימר סברא דהתם דאע"ג דמודה שמואל דאין אדם בועל כו' והוי קידושין די דרבנן אפילו הכי פליג מדרב בקטנה שלא מיאנה והיינו משום דלא שייך המם בעילת זנות הואיל ואיכא קידושין דרבנן^{ה)}: דתיובתא דשמואל. ואף על גב דכרבי ישמעאל רביה סבירא ליה מכל מקום אין לו להניח סמם דמתניתין משום ר' ישמעאל:

לא א מיי׳ פי״ל מהל׳ גירושין הל״ו סמג

עשין ג טוש"ע אה"ע סיי

מנה סעי כא: תוספות רי"ד אמר אביי לא תימא טעמא דרב כיון שכנסה סתם אחולי אחליה לתנאיה פי׳ ואפי׳ כתובה יש לה אלא טעמא יש יוו איא טעמא דרב שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות פי׳ ואחולי ואחליהו לתנאיה כתובה לא אלא יוצאה שלא בכתובה ואע"ג שלא בכוזובה האלא דלא אתני בהדה אלא קדשה סתם וכנסה סתם י כדכתיבנא לעיל (ד' עא) כוכות בנא לעיל (די עא) בהאשה שנדרה בנזיר שהיה אומר תנא קמא יוציא בלא כתובה משום יוציא בלא כוזובה משום דאמר אי אפשי באשה נדרנית ואפילו ר"י לא פליג אלא משום שהיה נתן אצבע בין שיניה אבל כשימצאו לה נדרים שאין שלא בכתובה מפני שיכול לומר אי אפשי באשה חדא זימנא דאתמר קטנה . שלא מיאנה והגדילה פי׳ ועמדה ונשאת רב אמר א"צ גט משני ושמואל אמר צריכה גט משני פי' רב סבר אדם יודע שאין קדושי קטנה כלום וגמר ובעל לשם קידושין שאין אדם עושה בעילתו רטילח זווח ושמואל אמר צריכה גט משני פי' שכל הבועל מסתמא על דעת קדושין הראשונים הוא בועל. צריכא דאי איתמר בהא בהא קאמר רב משום דליכא תנאה אבל בהא

ליה לשמואל צריכא ואי איתמר בהא בהא קאמר שמואל אבל בהך אימא מודה ליה לרב צריכא וקי"ל הלכה כרב באיסורי ין י הרב אם קדשה סתם (פי׳ הרב אם קדשה סתם בלא תנאי ונמצא עליה נדרים ולא כנסה א"נ כנסה שפירסה נדה הרי זו צריכה גט מדבריהם שלא יאמרו גט מובויתם שלא יאמוד אשת איש יוצאה בלא גט וכל הדין שפרשנו לגבי נדרים כך נתפרש לענין מומין שאלו שתי בבות פתרון אחד להם לכל דבר אלא שבנדרים חלקנו דדוקא בג' נדרים הוי טעות אבל שאר נדרים לא אבל לגבי מומין אין לחלק ביניהם. דבין במומין גדולים ובין במומין קטנים הוי מקח טעות): כנסה סתם וכר׳. כתובה הוא דלית לה

: האי והשיא לשמואל